

Державний вищий навчальний заклад
Донецький національний технічний університет
Кафедра прикладної математики та інформатики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. першого проректора

Леонід БАЧУРІН

« » 2022 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОКЗ (ННД1.3) СУЧАСНЕ НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ: ОРГАНІЗАЦІЯ,
ВИКОНАННЯ, РЕЗУЛЬТАТ**

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень освіти: третій (освітньо-науковий)

Спеціальність: 122 Комп'ютерні науки
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма: Комп'ютерні науки
(назва освітньої програми)

Мова навчання: українська

Луцьк – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни **Сучасне наукове дослідження: організація, виконання, результат** для аспірантів за спеціальністю 122 – Комп’ютерні науки

« 30 » серпня 2022 року. – 9 с.

Розробник:

Башков Є.О., д.т.н., професор кафедри ПМІ, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри **прикладної математики та інформатики**
Протокол № 8 від “ 01 ” вересня 2022 р.

В.о. завідувача кафедри **прикладної математики та інформатики**

(підпис)

(Маслова Н.О.)

(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією з галузі знань 12 « Інформаційні технології »
Протокол № 5 від. “ 02 ” вересня 2022 р.

Голова

(підпис)

(Башков Є.О.)

(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація

Форма навчання	денна	заочна
Статус	Обов'язкова	Обов'язкова
Обсяг в кредитах ЄКТС	6	6
Обсяг в годинах за навчальним планом, разом: в тому числі:	180Виправлено	180
лекції:	32	8
практичні заняття:	16	4
лабораторні заняття:		
семінари:		
самостійна робота: Індивідуальне завдання	132 +	168 +
Форма підсумкового контролю	Екзамен	Екзамен

Передумови для вивчення дисципліни:

Для успішного оволодіння курсом “ **Сучасне наукове дослідження: організація, виконання, результат** ” необхідно вільне володіння знаннями з дисциплін «Філософія та наукове пізнання». Курс забезпечує організацію та проведення наукових досліджень за темою кваліфікаційні роботи та підтримку оформлення результатів дослідження.

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Дисципліна “Сучасне наукове дослідження: організація, виконання, результат” є компонентом фундаментальної підготовки обов'язкової частині освітньої програми підготовки докторів філософії за спеціальністю 122 – Комп'ютерні науки.

Метою дисципліни є формування знань та вмінь щодо основних етапів науково-дослідної роботи (НДР) - освоєння проблеми, визначення мети та постановки задач дослідження, визначення методів дослідження і поглибленої розробки, оформлення і захист результатів, а також щодо форм організації та проведення НДР в Україні та закордоном.

Компетентності:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми комп'ютерних наук на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ФК 01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у комп'ютерних науках та дотичних до них міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з комп'ютерних наук та суміжних галузей.

ФК 02. Здатність застосовувати сучасні методології, методи та інструменти експериментальних і теоретичних досліджень у сфері комп'ютерних наук, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси у науковій та освітній діяльності.

ФК 03. Здатність виявляти, ставити та вирішувати дослідницькі науково-прикладні задачі та/або проблеми в сфері комп'ютерних наук, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

ФК 04. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти у галузі комп'ютерних наук та дотичні до неї міждисциплінарних проєктах, демонструвати лідерство під час їх реалізації.

ФК 05. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті у сфері комп'ютерних наук.

ФК 06. Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку комп'ютерних наук та інформаційних технологій.

Програмні результати навчання:

ПРН 01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з комп'ютерних наук і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

ПРН 02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми комп'ютерних наук державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

ПРН 03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

ПРН 04. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у комп'ютерних науках та дотичних міждисциплінарних напрямках.

ПРН 05. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з комп'ютерних наук та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

ПРН 06. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН 07. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми комп'ютерної науки з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

ПРН 08. Визначати актуальні наукові та практичні проблеми у сфері комп'ютерних наук, глибоко розуміти загальні принципи та методи комп'ютерних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері комп'ютерних наук та у викладацькій практиці.

ПРН 09. Вивчати, узагальнювати та впроваджувати в навчальний процес інновації комп'ютерних наук.

ПРН 10. Відшуковувати, оцінювати та критично аналізувати інформацію щодо поточного стану та трендів розвитку, інструментів та методів досліджень, наукових та інноваційних проєктів з комп'ютерних наук.

ПРН 11. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері комп'ютерних наук, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

3. Очікувані результати навчання

В результаті вивчення дисципліни студент повинен

ЗНАТИ:

- історію розвитку світової науки, системи класифікації наук;

- понятійний апарат науки, базові методи проведення наукового дослідження;
- поняття про, методи дослідження, методика, загальні, загальнонаукові і спеціальні методи, спостереження, порівняння, рахунок, вимір, експеримент, узагальнення, абстрагування, формалізацію, аналіз і синтез, індукцію і дедукцію, моделювання, ідеалізацію, ранжирування;
- законодавчу базу: закон України «Про наукову діяльність», закон України «Про вищу освіту», державні наукові інституції: Національна академія наук, галузеві академії наук, міністерство освіти і науки;
- визначення моделі і моделювання в науковому дослідженні, теорії аналогії, класифікація моделей, поняття імітаційного моделювання та методів теоретичного дослідження;
- принципи оформлення результатів дослідження, звіти, статті, презентації, дисертаційні дослідження та дисертації;
- поняття про наукову етику, академічну доброчесність, норми наукової етики та академічної доброчесності, порушення наукової етики та їх наслідки.

ВМІТИ:

- проводити аналіз стану проблеми і використовувати способи її рішення;
- організовувати науково-дослідну роботу, формувати та обґрунтовувати наукові гіпотези;
- застосовувати традиційні та сучасні інноваційні методи проведення досліджень;
- застосовувати методи висвітлення наукових результатів, підготовки наукових публікацій;
- використовувати методи організації наукових досліджень при виконанні завдань в області комп'ютерної інженерії.
- оформлювати результати наукових досліджень та впровадження їх у практику;
- оформляти результати досліджень у вигляді звіту, статті, заявки на винахід, кваліфікаційної роботи (дисертації).

4. Засоби діагностики результатів навчання

Під час викладання дисципліни **“Сучасне наукове дослідження: організація, виконання, результат”** використовуються наступні засоби діагностики.

- Поточний контроль знань під час виконання практичних робіт: усне опитування студентів за основними питаннями, контроль результативності виконання практичних завдань за темою заняття;
- Оцінка презентації та доповіді за результатом самостійного виконання (під керівництвом викладача) формування аналітичного огляду за тематикою кваліфікаційного дослідження.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Загальний принцип оцінювання підсумкових знань студента з курсу **«Теорія і практика наукових досліджень»** полягає в оцінці поточної практичної роботи студента у навчальному семестрі на практичних роботах, оцінці самостійного виконання (під керівництвом викладача) формування аналітичного огляду та оцінки контрольного заходу у формі екзамену, у результаті котрих студент має сумарну оцінку в балах. Форма проведення іспиту – письмова.

Максимальна кількість балів, що може отримати студент за виконання письмової роботи, під час семестрового екзамену – 60 (див. табл.).

Поточний контроль для денної форми навчання							Поточний контроль	Іспит	Максимальний бал
ПР 1	ПР 2	ПР 3	ПР 4	ПР 5	ПР 6	ПР 7			
2	2	3	3	10	10	10	40	60	100
1	1	2	2	6	6	6	24		

Примітки: 1) Пр1, Пр2 і т.д. практичні заняття;
2) У чисельнику максимальний бал – при своєчасному та правильному виконанні, у знаменнику – мінімальний (при правильному, але несвоєчасному виконанні)

Поточний контроль для заочної форми навчання				Поточний контроль	Іспит	Максимальний бал
ПР 1	ПР 2	ПР 3	ПР 4			
10	10	10	10	40	60	100
6	6	6	6	24		

Оцінювання знань аспіранта при здачі іспиту здійснюється за 100 бальною шкалою.

Оцінка	
За 100-бальною шкалою	Для екзамену, курсового проекту(роботи), практики, диференційованого заліку, кваліфікаційного екзамену, випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (проекту)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Основні теми дисципліни

Тема 1. Історія науки. Класифікація наук. Сучасні форми організації науки та наукових досліджень в світі.

Тема 2. Наука в Україні. Законодавча база. Наукові інституції. Порядок фінансування наукових досліджень. Основні вимоги щодо складання пропозицій на фінансування наукових досліджень, міжнародних грантів.

Тема 3. Стадії та етапи виконання наукового дослідження. Організаційна стадія: розробка технічного завдання на дослідження, вибір та обґрунтування напрямку дослідження. Стадії дослідження: теоретичні дослідження, моделювання, експеримент. Дослідження, оцінка результатів.

Тема 4. Моделювання як метод наукового дослідження. Класифікація моделей. Програмні засоби моделювання.

Тема 5. Інформаційні технології у наукових дослідженнях, експериментах та освіті. Засоби пошуку, накопичення та структурування науково-технічної інформації.

Тема 6. Реєстрація прав інтелектуальної власності на результати наукових досліджень. Наукові статті, виступи на конференціях, науковий звіт. Патент, винахід, корисна модель.

Тема 7. Етика проведення наукових досліджень. Академічна доброчесність

Тема 8. Особливості дисертаційного дослідження. Вимоги до оформлення результатів. Презентація результатів наукових досліджень. Захист дисертаційного дослідження. Вимоги до доповіді.

6.2. Теми практичних (семінарських) занять

№	Назва теми	Кількість годин
---	------------	-----------------

з/п		ДФН	ЗФН
1	Вибір напрямку наукового дослідження. Визначення теми індивідуального наукового дослідження. Аналіз стану, об'єкт, предмет, цілі та завдання дослідження.	2	1
2	Планування наукового дослідження за вибраним напрямком. Пошук, збір, аналіз та інтерпретації наукової інформації за вибраним напрямком.	2	
3	Керування бібліографічною інформацією. Комп'ютерні додатки. Оформлення переліку посилань.	2	
4	Моделювання в предметній області наукового дослідження. Комп'ютерні системи моделювання.	4	
5	Оформлення результатів наукового дослідження. Наукова стаття. Структура, статті.	2?	1
6	Оформлення результатів наукового дослідження: дисертація, доповідь, презентація.	2	1
7	Виступ з презентацією за результатами аналітичного огляду.	2	1
	Усього годин:	16	4

6.3.Теми лабораторних занять

Не передбачено планом

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Історія науки. Класифікація наук. Сучасні форми організації науки та наукових досліджень в світі.	10	10
2	Тема 2. Наука в Україні. Законодавча база. Наукові інституції. Порядок фінансування наукових досліджень. Основні вимоги щодо складання пропозицій на фінансування наукових досліджень, міжнародних грантів.	10	12
3	Тема 3. Стадії та етапи виконання наукового дослідження. Організаційна стадія: розробка технічного завдання на дослідження, вибір та обґрунтування напрямку дослідження. Стадії дослідження: теоретичні дослідження, моделювання, експеримент. Дослідження, оцінка результатів.	12	20
4	Тема 4. Моделювання як метод наукового дослідження. Класифікація моделей. Програмні засоби моделювання.	20	24
5	Тема 5. Інформаційні технології у наукових дослідженнях, експериментах та освіті. Засоби пошуку, накопичення та структурування науково-технічної інформації.	20	24
6	Тема 6. Реєстрація прав інтелектуальної власності на результати наукових досліджень. Наукові статті, виступи на конференціях, науковий звіт. Патент, винахід, корисна модель.	20	24
7	Тема 7. Етика проведення наукових досліджень. Академічна доброчесність	20	24
8	Тема 8. Особливості дисертаційного дослідження. Вимоги до оформлення результатів. Презентація результатів наукових	20	30

	досліджень. Захист дисертаційного дослідження. Вимоги до доповіді.		
	Усього годин:	132	168

6.5. Індивідуальні та/або групові завдання

Програмою дисципліни передбачено самостійне виконання індивідуального завдання: розробка аналітичного огляду з обраної тематики подальшого наукового дослідження та виступ на практичному занятті з доповіддю за результатами огляду.

Виконання індивідуального завдання включає:

- пошук та відбір літератури з обраної тематики;
- аналіз текстів обраних посилань;
- обробка первинного тексту та формування тексту огляду;
- розробка презентації;
- виступ на практичному занятті.

7. Література

7.1. Основна

1. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібн. / О. В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.
2. Мочерний С. В. Методологія економічного дослідження / С. В. Мочерний. – Львів: Світ, 2001. – 416 с.
3. Афанасьєв А. О. Основи наукових досліджень: навч. посібн. / А. О. Афанасьєв, Є. В. Кузькін. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2005. – 96 с.
4. Дороніна М. С. Технологія соціально-економічних наукових досліджень (схеми і приклади): навч. посібн. / М. С. Дороніна. – 3-тє вид., випр. і доп. – Х.: ВД "ІНЖЕК", 2007. – 120 с.
5. Пономаренко В. С. Аналіз даних у дослідження соціально-економічних систем / В. С. Пономаренко, Л. М. Малярець. – Х.: ВД "ІНЖЕК", 2009. – 432 с.

7.2. Допоміжна

1. Popper K. Logik der Forschung (Klassiker Auslegen): 4th Edition.- Akademie Verlag GmbH, 2004. – 280 p
2. Okasha S. Philosophy of Science: A Very Short Introduction: 2nd Edition. – oxford universty Press, 2016.- 180 p.
3. Kuhn T., Haking I. The Structure of Scientific Revolutions.- University of Chicago Press; Fourth edition, 2012.- 264 p.

7.3. Методична

1. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Сучасне наукове дослідження: організація, виконання, результат» для аспірантів денної та заочної форм навчання спеціальності 122 Комп'ютерні науки *(плануються до видання)*.

8. Інформаційні ресурси

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>; <http://www.nau.kiev.ua>; <http://www.ukrpravo.kiev.com>; <http://www.liga.kiev.ua>.
2. Методологія науки – Fajr [Електронний ресурс]. – Режим доступу: sites.google.com/site/fajrru/Home/scientific.
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nplu.kiev.ua>.

5. Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com>.
6. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nplu.kiev.ua>.
7. Scopus Preview [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.scopus.com/home.uri?zone=header&origin=AuthorProfile>
8. LinkedIn [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.linkedin.com/feed/>
9. ORCID [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://orcid.org/>
6. Research ID [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://researchid.co/>